

Pred širom rekonstrukcijom vlade.

Nesuglasice u radikalnom klubu izgadjene.

G. PAŠIĆ PUTUJE U CAVTAT. — RAZDOR U DEMOKRATSKOJ STRANCI.

Beograd, 4. Predsjednik vlade g. Pašić provest će pravoslavne Božićne praznike u Cavtatu, kod Dubrovnika, pa će se po njegovom povratku izvršiti šira rekonstrukcija vlade. Iz mjerodavnih političkih krugova saznaje se, da je došlo do potpunog sporazuma oko ličnosti koje bi trebale ući u kabinet. Za sada se pouzdano zna, da će g. Ljuba Jovanović preuzeti portfelj ministarstva unutrašnjih djela. Ostala imena drže se u tajnosti.

Što se pak tiče krize u radikalnom klubu, to se sa sigurnošću može ustvrditi, da je ona prebrođena i da su svi sporovi izgadjeni.

Međutim sve se više šire vijesti o sporovima u demokratskoj stranci. Narocito je veliko nezadovoljstvo protiv predsjednika Ljube Davidovića, koje ide za tim, da on ostupi sa vodstva stranke i da se ona prepusti mladima. G. Lj. Davidoviću predbacuju, da je bio i suviše sklon onoj liniji, koja je išla za tim, da stupi u vladu. Po mišljenju mnogih političara iz demokratske stranke, to je jedna krupna greška g. Davidovića.

Prilike u radikalnom klubu.

RAZLOG DOLASKA G. A. STANOJEVIĆA.

Beograd, 4. U političkoj pozadini, u posljednje vrijeme događaji su se takvi događaji, kojima se nije moglo saznati pravo značenje. Neki ugledni, mirni i trezveniji članovi radikalnog parlamentarnog kluba, bili su očito zabrinuti zbog političkog položaja, na prvom mjestu, a zatim i zbog finansijskih teškoća. Radikalni direktorijum, koji sačinjavaju gg. Marko Trifković, Marko Djurić i Ljuba Zivković, odučilo je, da povodom takvog stanja, za koje se ne bi moglo reći da je utješljivo, preduzmu akciju kod šefa stranke g. Pašića. Ta akcija ide za tim, da se saniraju prilike u radikalnoj stranci i u radikalnom klubu. Tim povodom, održana su i mnoga savjetovanja između pojedinih vidjenijih članova radikalne stranke. Kada su svi predhodni radovi oko toga u radikalnom klubu bili završeni, tada je stvoren plan, po kome imaju da se priberu na najistaknutijim političkim mjestima, najjači članovi stranke, pa da se u isto vrijeme prekine sa metodom koja se, gotovo, bila odmaćala u radikalnom klubu. Tada su došla u razmatljanje za g. Acom Stanojevićem. G. Stanojević, jedan od prvaka i osnivača radikalne stranke, konzultovao je mnoge članove kluba, a između njih gg. Mišu Trifunovića i dra. Lazu Markovića.

U političkim krugovima radikalna, za koje se može reći, da su dobro obaviještani, govori se, da je g. Aca Stanojević, sa još nekim ličnostima, izradio plan, koji da je saopćen g. Pašiću. Krugovi oko g. Pašića, koji su prije bili optimistički raspoloženi, sada su ođednom postali takvi, da se može slobodno ustvrditi, da je taj optimizam išezao. Oni su deprimirani zbog toga što — kažu — g. Pašić nije prihvatio taj plan. Uporedo sa tim, pronose se glasovi koji kažu, da je g. Pašić ođdustao od svog namjeravanog puta za Cavtat, i da će on otići u Francusku. Čini se, da g. Pašić želi imati vremena za izvršenje šire rekonstrukcije vlade, koja bi se izvršila tek po njegovom povratku u domovinu.

G. Radić putuje već sutra.

Rad Finansijskog Odbora.

OPOZICIJA PONOVO PRISUSTVUJE SJEDNICAMA.

Beograd, 4. Danas prije i poslije podne održao je svoje sjednice Finansijski Odbor. Na prijedodnevnoj sjednici, prisustvovali su članovi opozicije, koji su posljednji put demonstrativno izišli. Odmah na početku, predstavnici opozicije uložili su protest, izjavljujući, da se članovi vlade drže neloyalno prema opoziciji, i to na taj način, što vlada, prijedlog opozicije koji joj se čine opravdani prihvaća i donosi ih kao svoje. Predsjednik Finansijskog Odbora g. Radonjić saopćuje zatim, da

postoje ministar narodnog zdravlja bolestan...

Opozicija: Od budžetske bolesti... Dr. Radonjić nastavlja: ... pa da ne može preuzeti u pretes budžeta Ministarstva Narodnog Zdravlja, pa predlaže, da se predje na pretes budžeta Ministarstva Gradjevina. Pored toga g. Radonjić predlaže, da Finansijski Odbor radi i na pravoslavni Bađnjak dan.

Zemljoradnički poslanik Vujić dobio riječ i protestira protiv toga, što se danas na dnevni red ne stavlja pretes budžeta Ministarstva Narodnog Zdravlja, za kog su se poslanici spremili, već budžet Ministarstva Gradjevina, za kog poslanici nisu spremni. Tim povodom predlaže, da se današnja sjednica zaključi.

Predsjednik g. Radonjić usvaja taj prijedlog. Demokratski poslanik Sečurov protestira, što je izmijenjen dnevni red. Ministar Uzunović izjavljuje, da je držanje opozicije prema vladi bilo zaista loyalno. Što se pak tiče finansijskog ekspozicija ministra g. Stojadinovića, g. Uzunović izjavljuje, da je poznato, da je gosp. Stojadinović državnim i nacionalnim poslom morao ođputovati u inostranstvo. Ekspozicije je međutim štampani i on će skorijom dana biti razdijeljen među članovima Finansijskog Odbora.

Klerikalni poslanik Pušenjak upozorava, da baš na pravoslavni Bađnjak pada i katolički praznik Tri Kralja, pa kako je to veliki praznik, to bi trebalo sjednice ođgoditi.

Popodne u 4 sata Finansijski Odbor nastavio je svoju sjednicu na kojoj je raspravljano o budžetu Ministarstva Gradjevina, koji je nakon duže diskusije primljen. Sjednica je zatim u 7 sati zakljućena.

Politički život.

POLITIČKA KONFERISANJA.

Beograd, 4. Kod predsjednika vlade održane su danas duže konferencije, koje su, kako uvjeravaju, imali resorni značaj. Između ostalih, g. Pašića posjetio je i g. Marko Djurić, Laza Marković, Miša Trifunović, patrijarh Dimitrije i ministar vojni g. Trifunović. Ministar za izjednaćenje zakona g. dr. M. Srškić konferisao je sa g. Nintićem.

MINISTRI NA PUTOVANJU.

Beograd, 4. Ministar šuma i ruda g. dr. Nikić povratio se iz slavenskog Broda u Beograd. Ministar poljoprivrede i voda g. dr. Vasa Jovanović bavi se još uvijek u Bosanskoj Krupi. Ministar socijalne politike g. dr. Milan Simonović ođputovao je u Kruševac da provede svoje božićne blagdane a isto tako i ministar gradjevina g. Uzunović u Niš. Ministar prosvjete g. Stjepan Radić mao bi danas da se povрати u Beograd. Državni podsekretar u ministarstvu prosvjete g. dr. Josip Pasarić putuje za Karlovac i Susak da tamo inspicira rad na srednjim školama.

G. STJ. RADIĆ NE ĆE U SPLIT ZBOG BOLESTI.

Zagreb, 4. Ministar prosvjete g. Stj. Radić koji je imao ođputovati u Split, gdje se na dan Triju Kralja drži veliki zbor HSS-e, obolio je, pa je tim povodom morao ođustati od tog putovanja. G. Radić moraće do početka ljećnika, ostati kojih šest sedam dana u krevetu. Na skupštini u Split otiću će nekoliko članova vodstva, a među njima vjerovatno g. dr. Maček.

PRIMANJA U MINISTARSTVU PROSVJETE.

Beograd, 4. Ministar prosvjete g. Stjepan Radić naredio je prije svoj ođlaska iz Beograda, da si jedan činovnik, kao ni ostali funkcioneri u ministarstvu, ne smije puniti stranke, koje će primiti sam ministar i njegov pomoćnik i u utorak i petkom od 10 do 21 od 16 do 17 sati. Što se tiče davanja obavještenja javnosti o čemu štiti sekretar, svedjeda GLAVNOG ODBORA DEMOKRATSKO STRANKE.

Beograd, 4. Jučer je održana sjednica glavnog odbora Demokratske Stranke, na kojoj je sačinjen izvještaj o stanju stranke u pojedinim krajevima naše zemlje. Na toj sjednici otvorena je diskusija o pitanjima koja su u vezi sa organizacijom stranke. Potto postoje mnoga tehnička pitanja u vezi sa organizacijom, koja se ne mogu ođlagati i zbog kojih bi bilo neopredeno da se svakako čine sašaje glavni odbor, ođlućeno je, da se rješavanje takvih pitanja povjedi jednoj nekakvoj sjednici odbora, u koja sebi izabranu su gg. Ljuba Davidović, Dr. Vojta Veljković, dr. Vojta Markinović, dr. Kosta Kamanđić, dr. Ivan Ribar i Vuđović. G. Ljuba Davidović na svojoj sjednici obavio je glavnom odboru, da će uskoro biti upućeno svim demokratskim organizacijama jedno pismo, u kojem će se obavješteno te organizacije koliko će u budućnosti svaka organizacija imati da daje za partijski organs.

Poslije sjednice izdao je sljedeće saopćenje: 3. o m. održana je sjednica glavnog odbora Demokratske Stranke. Na početku sjednice predsjednik glavnog odbora g. Ljuba Davidović saopćio je, da se u javnosti krivo poćkazuje izjava g. žike Rajkovića na kongresu prilikom izbora glavnog odbora. Međutim taj incident bio je rezultat nesporazuma, pa je izgladjen odmah posle kongresa, čim je g. Rajković bio upoznat sa pravim stanjem stvari. On se je saglasio sa jednoglasnom željom glavnog odbora, da ne daje nikakvog sledstva svojoj izjavi i laičo da ostane i dalje članom glavnog odbora. Sjednica je tako povećano prezren pitanje što podpada partijskoj organizaciji. Izabran je odbor, koji će rukovoditi svim poslovima koji spadaju u organizaciju. U taj odbor ulaze gg. Ljuba Davidović, Vaja Veljković, Vaja Markinović, Kosta Kamanđić, Ivan Ribar, i Vuđović. Raspisano je i pitanje partijske štampa.

Odnosi s inostranstvom.

SKLAPANJE TRGOVAČKIH UGOVORA SA STRANJIM DRŽAVAMA.

Beograd, 4. Predsjednik turske republike u Beogradu Hilmet bej, posjetio je danas direktora ođdeljenja za izvršenje međunarodnih ugovora g. Ribara, sa kojim je ostao duže vrijeme u razgovoru. Za posjeta je u vezi sa predloženim pregovorima za sklapanje trgovinskog ugovora između nas i Turske. Još nije ođređeno definitivno, kada će pregovori oćpoćti. Engleski poslanik Cunard, posjetio je ministra g. Nađića, i sa njim razgovarao o pregovorima za sklapanje trgovinskog ugovora između nas i Engleske. Pregovori poćkuju sutra i na njima će Englesku zastupati engleski poslanik Cunard i engleski trgovinski atašee Hartley. Naši delegati su gg. dr. Ribar, dr. Todorović, Branko Marković i Sara Kukić.

MUNIR-BEJ KOD G. JOVANA MARKOVIĆA.

Beograd, 4. Pomoćnika ministra spolnih poslova g. Jovana Markovića posjetio je danas turski generalni konzul Munir bej.

Pad Cankova.

I VANJSKA I UNUTARNA POLITIKA BUGARSKO OSTAJE ISTA.

Sofija, 4. Poslije burne sjednice u Sobraanju predsjednik bugarske vlade Cankov objavio je šefovima grupa, koje sačinjavaju Demokratski Zbor, da mu je nemoguće provesti rekonstrukciju bugarske vlade i da će kraju podnesti ostavku. Šefovi svih grupa zahvalili su g. Cankovu na njegovom dosadašnjem radu, ali su u isto vrijeme izjavili jednoglasno, da treba da preda ostavku vlade. Cankov je odmah nakon toga otišao u dvor, gdje je predao ostavku. Cankov, koji i svi osta-

li, preporučili su Ljapčeva, kao čovjeka, koji bi mogao obrazovati novu vladu. Ljapčev je odmah pozvan na dvor. Poslije njegovog razgovora sa kraljem Borisom, Ljapčev je izjavio da će vladu obrazovati po svojoj prilici za nekoliko sati. On je izjavio da će time biti riješena kriza postojeće dosadašnje vladine stranke stoji iza njega. Prema tome se smatra da će i vanjska i unutrašnja politika nove bugarske vlade biti samo produženje politike dosadašnje vlade Cankova. Očekuje se izvjesna stabilizacija u zemlji i ukidanje iznimnih mjera koje je Cankov uveo odmah poslije poznate revolucije. Isto tako očekuje se i amnestija svih političkih krivaca o kojoj se govorilo još za vrijeme vlade Cankova.

NOVI KABINET LJAPČEVA.

Sofija, 4. Poslije prednje demisije predsjednika vlade Cankova, smisliti su sastav nove vlade Ljapčev. Novi kabinet je sastavljen i, koliko sa snage, Ljapčev je predložio kralju na potpis dva lista: Predsjedništvo vlade i resor finansija Ljapčev; ministar spolnih poslova Burov; trgovine Krirov; resor unutrašnjih djela Kosta Gogijev; resor pravde Fadenhić; ministarstvo prosvjete Melnikov; snobčastja Vasiljev; ministar poljoprivrede Matijev; ministar gradjevina u z. Krstov; i ministar vojni Vukov.

LIČNOSTI NOVIH MINISTARA.

Beograd, 4. Novi predsjednik bugarske vlade Ljapčev rođen je godine 1866. On je po svojoj profesiji ekonom i finansijer i važi kao jedan od osnivača samostalnosti poćmetu u Bugarskoj. Kao novinar radio je u svim glavnim savršama Demokratske stranke zajedno sa Malinovom. U kabinetu Malinova 1906 god. bio je ministar finansija. 1918. god. on je u Sobraanju potpisao ugovor o primirju kod član vlade, koji je došla iz Radoslavovog kabineta. Ljapčev je i od danas ostao lični poćjetnik Milinova, iako se je od njega ođvojio u pitanju pristupa Demokratske stranke novoj grupaciji koja je nastala pod imenom Demokratski Zbor. Ljapčev je bio ođlućan pristupa nove grupe i moće se reći da ja je on i stvorio.

Novi ministar spolnih poslova Burov po zanimanju je banakar. Smatra se kao sposoban političar i gristiše ođrije politike u maćedonskom pravcu. On je posljednjih dana najviše radio na tome da kabineta Cankova ostane na čelu.

Fadenhić po profesiji je sud. On je umieren i naučno priznati u Bugarskoj. Njegov znanak u vladu mnogo je znaćan.

Predsjednik vojne liće Slavko Vasiljev bio je komandant svih trupa protiv Stambulijskoga, te se on smatra oćboćnikom Stambulijskoga.

O nove vladi u Bugarskoj, kao i o novim ličnostima u njoj bivši poslanik Bugarske na našem dvoru g. Kosta Todorov u jednom listu, koji je izdao u današnjem "Politiku" izdaje Novu ču vladu po svojoj prilici sastavljeni Andrija Ljapčev, Matijev i sela Resna. Ljapčev ima sve ođlike najčestitije savetnice: raspoloživost, ljubavost, i on spretni novinar i vješt poćtitik. On je od onih bugarskih poćtitika, koji ne mogu da se otrese svog provincijalizma, a čiji je iskren poćtitikar čestito i tome, da u građansko držanje, koji su na čelu, u vladu i svoje rodno selo. Slike u sredstvima on je slab u ođjoj koncepciji. On nije u stanju da se uzdigne do širokog shvatanja jedinstvene ideološke. Njegova politika biće poćtitik, ali on ipak ni u zemlji ni u inostranstvu neće poćtić nikakav pozitivni rezultat. On je oćboćan maćedonizirajućih, a je li to potrebno još objašnjavati ko i kako li maćedonizirajućih? Promjene u Bugarskoj vladi znaće: nova sredstva i novi ljudi za iste oćjere. On se će moćiti da ispunji želje bugarskog naroda čija volja nije nastala izraziti u novoj kombinaciji i zato će i nova vlada, bivši starija, a čiji Bože, da ne bude tako krvava kao Cankovićeva.

VOJNA LIGA IMA PREDOMINANTAN POLOŽAJ.

Sofija, 4. Vojna liga imala je do sada u kabinetu g. Cankova tri svoje predstavnika: Rubera, Kalkova i Vukova, dok će u sadašnjem kabinetu imati iakođer trojicu i to: Vukov, kao ministra vojni, Slavka Vasiljeva, kao ministra željeznice, poćta i telegrafa i Simona Georgijeva kao ministra unutrašnjih djela. Kad se ući ta činjenica opaža se, da je vojna liga došla u svoje ruke čitav aparat i sve elemente potrebne za mobilizaciju i za diktaturu I. J. željeznice, telegrafi, poćta i policiji. Utjecaj vojne liće porastao je po svu u novu vladu dva njena jaća predstavnika od bivših ministara Rubera i Kalkova a osim toga izmedju dvije trojice vlada potpuna harmonija, dok je u prošloj vladi Kalkov bio u otvorenom sukobu sa Vukovom. Pored toga ističe se, da je novi predsjednik Ljapčev poznavao ličnost maćedonizirajućih. Maćedonizirajućih imao je Ljapčev najgledniji razlog, jer je on njihov ličavni vođa, dok je general Proćevov stigao vladati vladu Ljapčeva. U novu vladu da premda je brojevi odnose ostao isti, ušli su jaći ljudi.

LJAPČEV ĆE NASTAVITI CANKOVLEVU POLITIKU.

Sofija, 4. Kralj Boris primio je u audijenciji predsjednika vlade Cankova, predsjednika sabora Kuleva i predsednika grupa vladine voćne Ljapčeva, te je odmah Ljapčevu povjerio mandat za sastav nove vlade. Ljapčev imat će u Sobraanju potpisati svih onih grupa, koje su podpirale i kabineta Cankova, dok je sam Cankov imio, da u interesu jedinstvenosti stranke podpirati Ljapčeva. U vanjskoj politici nova vlada Ljapčeva poćti će pravcu Cankovićeve lada i prvi posao no-

vog kabineta bit će davanje široke amnestije političkim krivcima. Od velikog je interesa, karu će držanje zauzeti u Sobraanju Malinov, koji je bivši poćjetnik Ljapčeva sa kojim je on poćti saradivao u istim listovima. Očekuje se, da će novi bugarski kabinet biti sastavljen još dana.

Smrt italijanske kraljice-majke.

KRALJICA MARGHERITA JE UMRLA.

Bordighera, 4. Nj. V. italijanska kraljica-majka umrla je jutros u 11 sati.

STANJE ZDRAVLJA NENADANO SE POGORŠALO.

Bordighera, 4. Stanje zdravlja italijanske kraljice majke počelo se anglo pogoršavati još u 7 sati jutro. Ona je počela poćtić znakovne tećkog oboljenja i vjesnja je sarvan lićstički savjeti koji je utvrdio najteže stanje, predviđajući katastrofu. Još tada, zapaten je nađni porast temperature koja je iznosila 39 stepeni, dok je puls bio 118. Nešto kasnije, kraljica Margerita primila je posljednja pomat. Svat je nastupila oćljed prećniti krvnih sudova u mozgu. Kod Kraljice Margerite nalazili su se vojvoda Tomaso di Genova i prestolonasljednik princa Umberto.

KOROTA U ITALIJI.

Rim, 4. Povodom smrti italijanske kraljice-majke, do novog nasleđanja, nasleđjen je državni koroti. Državne zaveste upućene su na pola kraljica.

Nakon ođstupa princa Karola.

SKUPNA SJEDNICA PARLAMENTA I SENATA.

Beograd, 4. Rumunjski parlament i senat sašaje se danas na skupnu sjednicu, na kojoj će se narodnim poslanicima i senatorima saopćiti ođt abdicacije bivšeg prestolonasljednika princa Karola i promocije prestolonasljednićki prava na njegovog sina princa Mihajla. Nakon ove skupne sjednice ođrić će svoje zasebne sjednice i parlament i senat, na kojima će se ođlućeno sjedniti o izjednaćenju u dvorcu Stakutu. Predsjednik vlade i ministar pravde oćputovani su za Sinau da se tamo s kraljem sporazume o tim promjenama.

PRINC KAROL TRAZI POTPUNU SLOBODU.

Beograd, 4. Bugarski radiografski stanica oćlijeđ obavještenje: Ministar rumunjskog kraljevskog dvora stigao je iz Italije za Sinau i donosio je rumunjskom kralju Ferdinandu korespondenciju princa Karola. Iz najpovjerljivijih krugova se saznaje, da princ Karol traži da se riješi njegov status u dvoru i da se promijeni i njegovo ime, kako bi dobio punu slobodu. Kao imperativna želja princa Karola, navodi se želja, da u najkraćem roku bude razveden od svoje žene. Ovoj njegovoj namjeri opravdavao mišljenje ođboćnih krugova u varšvi, da pobuna za čija princa Karola treba tražiti i njegovoj ljubavnoj aferi.

DO OĐSTUPA NISI DOVELI NI POLITIČKI NI VOJNI RAZLOZI.

Beograd, 4. Vijesti, koje su rasprostranile izvijesti listovi, da je rumunjski ministar vojni general Margarek potpisao ostavku i da ođlućioje prestolonasljednika na prestolonasljedništvo u vezi sa porađbinom acropina Foket, potpisano su izmijenjeno. Ođricanje prestolonasljednika Karola nije poteklo ni u vezi sa političkim ni u vojnih razloga.

KOMUNIKE RUMUNJSKOG BEGRADSKOG POSLANSTVA.

Beograd, 4. Povodom abdicacije rumunjskog prestolonasljednika Karola rumunjsko poslanstvo u Beogradu obavještilo sljedećim komunikacijama: Vijesti koje su neki listovi donosili o uzrocima koji su razglanili prestolonasljednika princa Karola, da se ođlućeno svoje prava, poćtić iz ličavštinskih kombinacija takro da se ođgovaraju istini. Stvaranje ođlućke princa Karola mišljenjsko je shvatanje povre lićne prirode, vjerlja listova o tomu, da je ođlućka bila diktovana uziljem nesporazuma, koji je nastao između njega i same vlade, lićena je svakog osnovu.

Diktatura u Grčkoj.

Berlin, 4. Prema vijestima iz Aieno, general Pangalos proglašio je vojnu diktaturu u Grčkoj. Izbori za parlament su ođložen. Zavedena je najstroža cenzura na štampom, a jednako podržavaju se cenzuri sve vijesti koje idu u inostranstvo.

Burzovni izveštaj.

Najnoviji tečajevi na burzama u Zürichu, Zagrebu i u Trstu. 4. januara 1926. popodne. u Zürichu: Milano 20.875, Pariz 19.85 London 25.10¹/₄, New-York 517.50 Zagreb 9.175, Prag 13.325, Wien 72.95, Berlin 123.20, Budapest 0.007250, Sofija 3.775, Bukarešt 2.375; u Zagrebu: Milano 227.30, Pariz 213.20, London 273.53, New-York 56.25, Prag 166.66, Wien 793.—, Berlin 1340.—, Budapest 0.0791, Zürich 1080.20; u Trstu: Pariz 94.50, London 120.20, New-York 24.75, Zagreb 43.80 (43.95), Prag 73.25, Wien 3.50, Berlin —, Budapest 0.348, Zürich 478.—.

Evo posljedica propasti bakarske rive!

Propast novogradske operacije obale u bakarskoj luci nije stvar od bogzna kolikog zamašaja, i dok mi o tome pišemo, nije nam podnipošto svrha da iz toga iskonstruiramo jednu senzaciju i prvorazrednu aferu. Još namje nam je svrha, da bilo koje nanesemo moralnu ili materijalnu štetu. No uza sve to, prinudimo smo da tom nemilom događaju posvećujemo više pažnje i da se na nj počevše vraćamo, jer se bojimo da on ne će dati hrane tendencama, koji su priprave da ovaj „malheur“ zlo-upotrebe u ovu ili onu stranu!

Takve tendence su već sada na pomolu, pa je naša dužnost ne samo da ih registrujemo, nego da ih na vrijeme obeskrupimo, još prije nego li počnu negativno djelovati.

Evo jednog takvog slučaja: Ovih dana, osvanulo je u beogradskim, zemljoradničkim „Novostima“ članak, pod naslovom „Pristanište u Bakaru“. Autor članka je nama nepoznati g. Lj. Mičić, a tretira se u tom članku upravo ovaj „debalce“ tek izgrađenog bakarskog pristaništa. Predaleko bi nas odvelo, kad bismo pošli raščinjati čitav taj članak, ali moramo istaći da nas, više svega, irajira njegova osnovna i zaključna nota, koja se sadržava u sljedećoj, doslovno prenesenoj stavci:

„Da Bakar nije imao dobrih uslova za jedno moderno pristanište to se znao, pa ipak se o tome nije htelo voditi računa. Mali i uski prostor, posve nezgodan teren — još bi bio nezgodniji prilaz brodovima u pristanište. Sve su to stvari koje su se trebale i morale predvideti.“

Zatim, zeleznica koja je udaljena nekoliko klm. od Bakara, ne bi se mogla sprovesti do pristaništa pošto je teren posve nezgodan, a to je jedan od najbitnijih uslova za jedno pristanište.“

Opetujemo, ne znamo tko je g. Lj. Mičić. Ne znamo ni to, je li on sposoban da sudi o tome, da li je ili nije bakarski zaliv pogodan za „moderno pristanište“; ne znamo, kako značajno, ni to, koja tendencija vodi g. Mičića, dok postavlja ovu svoju tvrdnju, toliko nepovoljnu za Bakar. No van dvojbe je da mu je ozbiljna povoda za to dala upravo činjenica da se je ova, tek izgrađena operacijska obala u bakarskoj luci sruvala u more. Da nije toga bilo, jedva da bi se g. Mičić, pa i bilo tko drugi, usudio da ovako javno i odresito prelomiti štap nad Bakrom i bakarskom lukom!

Ali baš u tome i jeste stvar! Tvrdnja g. Mičića, da Bakar nema uslova za modernu luku je, dakako, širok na širok u temeljima i neispravna. No ovakvi „malheur-i“, kao što je ovaj s novom „rivom“, ljude i nehoteće navode na misao da bakarski zaliv doista ne odgovara za izgradnju

moderne luke. Osobito neupućena ljudje; a tih je, nažalost, obzirom na pomorstvo, u ovoj državi vrlo mnogo, možda još najviše u samom centru vlasti, u Beogradu!

Da posve otvoreno govorimo, mi strahujemo nad tim da će se u Beogradu — na najvišim, nadežnim mjestima — povući posvema krive zaključke iz ovog neprijatnog događaja s novim bakarskim pristaništem; da će se, naime, doći upravo do onog zaključka, do kojega je došao i g. Mičić. Odlučujući krugovi u Beogradu bit će, nema dvojbe, neprijatno dirnuti, što je u bakarskom zalivu tako jedno svršio jedan napor i jedna investicija država. (Istina, taj napor i ta investicija nisu tako veliki, da bi njihov gubitak predstavljao iole osjetljiv udarac za državu; istina je i to, da su u našoj državi mnoge, daleko veće investicije bestragom propale!) I moglo bi se desiti, da nadežni faktori u Beogradu postanu pristupačni došaptavanjima i uvjerenjima, kako ne samo u Susaku, nego ni u Bakru ne valja trošiti ni pare na izgradnju luke, kako je Susak nepodesan za luku, radi svog geografskog položaja, a Bakar radi negativnih terenskih uslova. A tih došaptavanja i uvjerenja ima, i to u obilnoj mjeri! I ona će biti intenzivna pogotovo sada, nakon ove neprikrive s novim bakarskim pristaništem, koja im je došla kao naručena!

Zato mi i kažemo: Neka ministarstvo sacbraćaja pošle u Bakar jednu, uistinu stručnu komisiju, koja će u tačnice i najsvjesnije ispitati sve elemente, koji se odnose na izgradnju i, da tako rečemo, pogubivog novog bakarskog pristaništa. Jer ne bude li, u toj stvari, sprovedena najsvjesnija istraga, bit će — bez potrebe i neopravdano — kompromitovano ne samo mnogo pojedinačnih nego i općitih interesa. Ovakvo, kako sada stvari stoje, može se krivnja svaljati na mrtvu prirodu, ali i na žive ljude, koji su, ovako ili onako, imali učešća u izgradnji ovog pristaništa. Može se krivnju svaljivati i na one faktore, koji se, u vezi s time, ni najmanje nisu ogriješili o svoju dužnost, kao što je to, n. pr. — po našem mišljenju — slučaj s tehničkim odjeljenjem pomorske uprave. Ali čemu sve to? Zašto se ne bi sve supozicije i svi pogrešni zaključci (kao što je i ovaj g. Mičića) u korjenu presjekli, savjesnom istražom i ustanovljenjem objektivne istine? Ta, ovo nam je potrebno već i zbog toga, što smo mi tek počeli da izgrađujemo naše luke: pravi posao nam tek predstoji, pa je potrebno da se uvjerimo, u čemu smo, već na samom početku tog posla, pogriješili, kako ne bismo i u daljnjem radu griješili!

Privredno-prosvjetno vijeće za Gorški Kotar.

Dne 3. o. mj. održana je u Delnicama II sjednica Vijeća, na kojoj je sudjelovalo 11 vijećnika i 3 gosta, koje je predsjednik pozdravio prije prelaza na dnevni red.

Najvažnija točka dnevnog reda bila je rasprava o „Zelenom Viru“, u kojoj su sudjelovali svi prisutni, — pa kako je to jedno od važnijih pitanja, koje interesira sveukupno pučanstvo cijelog Gorškog Kotara, stvoreni su potrebni zaključci.

Prijedlog dra. Subašića u stvari osnutka jedne potrebne obrtne škole u Ravnoj Gori stavljen je na diskusiju, prilikom koje se ustanovilo, da se za sjedište ove škole natječe više mjesta Gorškog Kotara, stoga je zaključeno, da se kod nadležnih vlasti poduznu potrebni koraci, prepuštajući njima, da odrede sjedište, koje će državnim i narodnim interesima najbolje poslužiti. Usvojen je prijedlog vijećnika g. Kristanića, da se podpre nastojanje općine Brod na Kupi u stvari osnutka jedne kućansko-gospodarske škole u tome mjestu, koje ima za to najprikladnije uvjete. Prijedlog g. J. Vukonića, da se vijeće zauzme za osnivanje lučarskih tečajeva u Lokvama, gdje imade dostatno lučarskih stručnjaka na tamošnjem dobru, na kojem

se osobito uzorno vodi šumsko gospodarstvo obzirom na potrebu stručno naobraženih lučarskih sila — jednoglasno je usvojen te će u tom pitanju biti poduzeti shodni koraci.

Isto tako priznata je i usvojena hitnost prijedloga g. Vukonića, da se upozori nadležne vlasti na derutno stanje željezničke pruge kroz Gorški Kotar, naročito odjeljak Delnice-Lič, budući da je ovdje tim odjelkom pogibeljiva po život i imutak i jedno zamoli, da se stručnjački ispita stanje i nastoji temeljito popraviti, kako bi se izbjegli nepotrebnim nesrećama, pa je odaslan poseban brzojav na ministarstvo saobraćaja.

O željezničkom spoju Kočevje-Brod na Kupi-Brod Moravice opširno izvješćuje g. Kristanić, za koje pitanje zauzet će se Vijeće obzirom na to da je to životno pitanje kupsk-doline i kotara Čabar. Konačno je prihvaćen prijedlog g. Pavešića, da se zamole redarstvene vlasti, da se naredbe o zatvaranju gostionica i krčma kao i o prodavanju alkoholnih pića, striktno izvršavaju i time zaprečuju širenje pogubnog alkoholizma. Time je ova sjednica Vijeća zaključena.

Još par riječi o školi.

Izgleda, doista, da se »školsko pitanje« pomaklo s mrtve tačke i da se ono ne okreće tek oku premištenja učitelja te oko uvadavanja raznih knjižica, prozivnika, zdravstvenika itd. itd., koji su prečesto i posve suvišni i nepotrebitni... Unio je gosp. Radić života u to školsko pitanje... Ali je on uzbunio protiv sebe sve one, koji njega smatraju tek demagoškim baukom, uzbunio je on sve nevjerovalne Tomase te pristaje »mira« prema ovoj: »Quietna non movere!« — uzbunio je on premmoge, koji su školu izrabijivali tek u partizanske svrhe a učitelje svake vrste tek u svrhu partizanske kortsacije... Ima, dakle, g. Radić protiv sebe jedan jaki front, jer su se svi ovi združili u jedno. Hoće li gospodinu Radiću uspjete da probije i razbije taj jaki front? Kome je dobrobiti i naroda i države na srcu, taj svaki želi, da to g. Radić uspije...

Škola mora biti slobodna, škola mora biti narodna, škola mora biti bogata. Čim jedno od toga manjka, škola je krnja i nesposobna da odgaja... Ona može tek nekako da »podučava«, ali ona ne može odgajati. A krnja škola širi duhovnu nepismenost, dotucava, ubija svaku energiju u svojih pitomaca, i šalje u grubi, nemilosrdni život mlohavce, bolećive individue, — nepismenjače! Znati čitati i pisati, znati nešto malo iz raznih »disciplina« ne znači nipošto: biti pismeni! Mi imademo dosta »školovanih« ljudi — muževa i žena! — pa ipak čitavi naš život teče nekako drljivo i — nepismeno.

Škola mora biti narodna, slobodna i bogata! Ne bude li tako, život će naš teći i dalje drljivo i nepismeno, i mi ćemo se najednom naći u takovu čor-sokaku, da nas ni bogovi iz njega izvuci ne će.

Škola je narodna i mora biti narodna, to jest: u školi se mora da ucičepijuje u mlada srca i duše nacionalni ponos, ali prema onoj: tuđe postuju, a svojim se diče!

Škola mora biti slobodna, to jest: u školi mora da vlada sloboda nauke, sloboda znanosti kao takove, i tu slobodu ne smije da darne niti država niti crkva...

Škola mora biti bogata, to jest: škola mora država snabdjeivati sa svim potrebnim pomagalinama; država mora obezbijediti svagdanji život učitelja.

Gospodin Radić rekao je: »Škola treba kruha i duha!«

Bezuvjetno! Čovjek je zdrav, ako mu je zdrav želudac, zdrav srce, zdrav duh! Škola je živji organizam kao i čovjek; škola nije nipošto nešto apstraktna. I kod nje mora da je zdrav želudac, zdrav srce, zdrav duh! Pa ako ovo troje kod škole zdravo nije, onda ona ne može da vrši svoga teškog zadatka, — kao što to mi svi vidimo kod današnjeg knj-s škole. Današnja naša škola — to pučka, to srednja, to viša! — slična je suhne deblu, bespoldnome... Treba snažnoga zamaha, snažnoga udara, da se obrti to suho deblu, ali treba k tome i jake vođe i snažnoga pismenoga znanja, da se zasadi novo, mlado, jedno stablo, koje će odmah nositi jedar plod... A mladome stablu treba hrane, hrane, hrane...

Treba reforme. To mi svi osjećamo, znademo, zelimo. Ali neka mi bude dozvoljeno ovdje da primjetim nešto. Kada su zapadne države Evrope pristupile reformovanju škole, tada su one na konferencije, koje će uzdržati oko tih reformara, sazivale ne samo školske inspektore, direktore, učitelje, već su na ovim konferencijama imali i te kakvog djela i oni, koji grubo život poznavaju izbižje i kudikamo bolje nego svi školski inspektori, direktori i učitelji. Na tim konferencijama sudjelovali su odlični industrijalci, tehničari, trgovci, ekonomji itd. itd. Tako bi moralo biti i kod nas. Dosada toga kod nas nije bilo. Svi mi učitelji gledamo na život i nekog idealnog stanovništva — a i pravo je tako! — mi ne vidimo izbliza, ne čujemo izbliza onoga silnoga lomota svakodnevnog života. I budemo li mi sami provodili reformu škole, tada to i opet ne će

biti škola života. Reforme će proraditi tek duh i srce — da tako kažem! — ali želudac ne... A tek kada ovo troje — i želudac i srce i duh! — uzrađi u potpunju harmoniju, tek tada će ozdraviti škola. Prije ne...

Gospodin Radić rekao je, da treba broj realni i gimnazija obaliti kod nas na polovicu dosadašnjeg broja, a umjesto njih odmah osnovati obrtne i razne stručne škole. Ovo nije nova misao. Ovu su misao isticali industrijalci, obrtnici, trgovci na svim svojim zborovima, u svim svojim rezolucijama. Ali glas njihov ostao je glas vapijućeg u pustinji. Zašto? Jer smo — nepismeni!

Kada su Srbi, Hrvati i Slovenci združili se u ovu krasnu državu, imali smo oko devedesetak realni i gimnazija. Sada — nakon par godina! — imademo ih oko 120! Nicala su one ko gljive iza pleše kiše! Zar poradi državne nužde? Ne! Već zašto? — Zato, jer smo nepismeni!

Da, nama je dosta pola ovih realni i gimnazija. Ali u ove naučne zavode smije da pade tek biser naše mladeži. Ponavljam ono, što sam već u nekoliko navrata iznio u mojim člancima o školi: preko prača realni i gimnazija ima da pređe tek ona dječak ili ona djevojčica, koji su položili strog prijamni ispit. I kod ovoga ispita mora biti komisija stroga, koja ne će gledati ni na rod, ni na pleme, ni na unatak malih kandidata, već samo na bistrinu duha.

Mi imademo, priču, oko 80 hiljada srednjoškola. Svaki ovi stoji godišnje državi popreko 1500 dinara. I o čini godimce lijepu svoticu od 120 milijuna dinara. Ovaj teret imademo se bezuvjetno bar djelomično skitnuti s leđiju države. U školi stiče pitomac nerazoriv kapital. Roditelji mora da to plati. Bogati i imućni neka placuju školarine onoliko, koliko daju njemu stoji državu, manje imućni neka placuju polovicu, a siromasima i vrlo vrijednima opršta se ta školarina; stovise, njima se ima namaknuti odjelje, opskrba i sve školske potrebštine badava.

Iz ove školarine namaknulo bi se svote za uređenje školskih zgrada, za snabdjeivanje knjižnica knjigama, a kabineta i zbirki naučnim pomagalinama; a otpalo bi nešto i na poboljšanje mizerne plaće učitelja. Napokon i učiteljima treba i »kruha i duha!« — a ne samo »duha«, jer i oni nisu nikakova astralna bića, već zemaljski stvorovi od kosti i mesa... I onda će — veselo srce zapresti i presti kudelju, koja se ne će svaki čes kidati...

Moguće te će koji vajni »demokrat« — ne mislim tu nipošto na stranku! — cikanuti toga rad i na mene. Neka čini, ne marim. Prava, zdrava; jedra i plemenita demokracija ide zatim da država bude jedno društvo, u kojemu vlada Prava, a ne »jednakost«... »Jednakost« je jedna glupa utopija. Prava i zdrava demokracija ide zatim, da odgoji »novo pokoljenje«, koje će cijeniti rad — bilo duševni, bilo fizički! — i koje će taj rad — i samo rad! — da dostojno nagradi. Prava i zdrava demokracija ide zatim, da odgoji »novo pokoljenje«, koje će biti snažno i otporno u teškoj borbi za svagdanju kora hljeba, koje će biti snažno i otporno protiv svih mahnatih, lažnih, glupih i zloćudnih teorija lažne i plitke talmi — demokracije... Prava i zdrava demokracija ide zatim, da odgoji »novo pokoljenje«, koje će biti prožeto poštenjem, koje će znati, da je svaki zalogaj kruha, na kojemu je tuda suza, tuđi znoj, tuđi bol, tuda muka — proklet!

Sve ovo može se postići odgojem i podukom u slobodnoj, narodnoj i bogatoj školi. Mi moramo da dodemo do ovakove škole, jer inače ugušimo se u kobu, u laži, u prostaculku.

Mi, koji vjerujemo, da u našem troimenoem narodu imade silan majdan moralne snage, eto mi vjerujemo, da će si narod Hrvata, Srba i Slovenaca i podići ovakovu i samo ovakovu — školu!

Tugomil.

Kako talijanska vlada „pomaze“ naše škole u Julskoj Krajini.

Beogradska „Politika“ piše:

Pre nekoliko dana je italijanski predstavnik na našem Dvoru, general Bodrero, u jednom razgovoru s g. Radićem podvukao da, »italijanska vlada ne samo ne progoni hrvatske i slovenačke škole u svome području, nego da ih vlada još i pomaze i ne dira u njihov narodni karakter«. Taj je razgovor »Politika« objavila i on dosada ni je koje strane nije dobio nikakvu korekturu. I naša je javnost zato ostala pod jednim utiskom koji nije tačan. Naša je dužnost, međutim, da kažemo pravu istinu, a ona je sasvim druga.

Kad je došlo do sioma Austrije, na području Juljske Krajine, koja danas pripada Italiji, nalazimo se preko 600 škola, u kojima se vršila nastava na slovenačkom, odnosno hrvatskom jeziku. Odmah posle okupacije od strane Italijana zatvoreno je u samoj Istri preko stotinu od ovih škola i to na taj način što je bilo proterano mnogo naših učitelja preko granice, a škole su ostale bez nastavnika i to su italijanske vlasti uzete kao povod da ih zatvore. Posle toga počeli su Italijani otvarati italijanske škole u krajevima gde nema ni jednog Italijana, a u tu svrhu su se obično služili jednim društvom koje je imalo i ime cilj da slovenačku i hrvatsku decu putem škole pošaljani. Najzad je zakonom od 10. oktobra 1923. god. nazvanim »Gentilijeva reforma« uveden u sve škole bez razlike jedno i isključivo italijanski kao nastavni jezik. Na osnovu tog zakona u školskoj godini 1923./24. nastava u prvom razredu svih škola bila je uvedena na italijanski jezik. Iduće godine došao je na red drugi, a početkom ove školske godine 1925./26. treći razred, tako da danas ima nastave na narodnom jeziku jedino u četvrtom i eventualno petom razredu samo onih nekoliko škola, naravno, koje uopšte imaju četvrti i peti razred. Ali i oni će doći na red najdalje kroz dve godine. U ostalom, sve su škole pošaljane od prve do poslednje i od preko 600 narodnih škola, koje su postojale posle rata u Julskoj Krajini, ne postoji danas ni jedna! Jedan jedini izuzetak postoji i to u pogledu privatne osnovne škole u Trstu, koju naš narod tamo sam podržava. A i ovoj školi školska oblast u Trstu čini sve moguće i nemoguće teškoće najrazličitijim šikanama.

Osim ovih 600 osnovnih škola postojao je koncem rata u Julskoj Krajini lep broj srednjih škola na hrvatskom, odnosno na slovenačkom jeziku. Sve su ove škole ukinute. Realna škola, koja je postojala u Idriju prenet je pre dve godine u Videm (Udine) i time faktično uništena, jer više niko u nju ne ide. U Tolminu kod Gorice je postojala slovenačka učiteljska škola, a dobar deo učitelja nije uopšte poznavao naš jezik. Djaci su morali pomagati završne ispite na italijanskom jeziku pred naročitom komisijom u Videmu, a pošto djaci nisu dovoljno poznavali italijanski, a ispitivači nisu znali naš jezik, ispit su pravljivi — preko tumača!

Zbilja, sjajna je bila ova škola i sjajni su ovi novi didaktični sistemi, gde budući nastavnici polažu ispite preko tumača. Na ove nove metode Italija bi mogla da uzme zaštitni žig, a taj žig neće biti i mi u kom slučaju žig časti.

U ostalom Italija je sama došla do uverenja da ovakav anarhizam, kao što je je predstavljala ova škola, nije imao nikakvog smisla, pa je i ovu školu ukinula, tako da danas naš narod tamo nema više ni ove škole.

Eto, tako stoji stvari u zemlji koju zastupa g. Bodrero i na osnovu takvog stanja stvari g. Bodrero kaže, da italijanska vlada ne progoni naše škole u svom području, nego da ih čak i »pomaze i da ne dira u njihov narodni karakter«?

Ne Ministarstva Prosvete i Spoljnih Poslova trebala bi da imaju na umu ovo stanje stvari, kada k njima dolazi g. Bodrero da štogod od njih zatraži u pogledu italijanskih škola u našoj Dalmaciji, bar u onim odnosima, u kojima nam još nisu vezane ruke.

Mjesne i društvene vijesti.

ISPRAVAK BIRAČKIH SPISKOVA. Prema obavještenju koje smo dobili u gradskom poglavarstvu, danom 1. januara otvoreno se sa vršenjem ispravki u biračkim spisovima. Te ispravke vrše se po svakoim četvrtima i one se tražiti kroz cijelo mjesto (Janur). Za ovo vrijeme zainteresovani mogu se javiti na gradsko poglavarstvo.

IZRADA PROJEKTA ZA NARODNI DOM. U gradskom tehničkom odsjeku otpočeo je rad na izradi projekta za izgradnju novog Narodnog Doma, koji će se graditi na onom zemljištu koje je pripadalo, a koje je inače poznato, pod nazivom "Budinovo". Prema nacrtima koje postoje, ali koje još nije definitivno, zgrada Narodnog Doma trebala bi biti zaista monumentalna građevina, koja bi bila nalikuje drugim velikim zgradama. Detalji još nisu izradjeni pa ćemo jo obavijati, kada projekti budu sa vršeni.

PRIPREME ZA SVETOSAVSKI PROSLAVU NA SURAKU. U mjestu na veći odbran je u prostorijama Sokolane sastanak, kome su prisustvovali predstavnici najstarijih društava i ustanova. Na tom sastanku razgovarano je o tome, da se proslava Sv. Save izvede na što svečaniji način i na Sisku. U tom cilju odlučeno je, da se tog dana održi veliki koncert "Joke sa Jadrana". Da bi se pak pripreme mogle što bolje izvršiti izdati je naredni odbor, koji se podijelio na četiri sekcije. Svakoj sekciji stavljeno je u dužnost da izvrši potrebna i svakoj sekciji pripreme.

Što se tiče same proslave, to je odlučeno, da ona otpočne početkom kolovoza, koje će se obaviti u gimnastičkoj dvorani. Na večer će pak biti Svetosavska svečanost.

Svečanost je odbran za prigodu održao svoja sjednica u skladu Gradjanke ženske škole, koja je na toj sjednici utvrdjen detaljan program rada.

STAVLJANJE NOVIH ULICNIH PLOČICA. Preje izvođenjem vremena boravio je u Zagrebu gradski inženjer G. Perkić, koji je pored drugih pitanja imao i to dužnost, da u vezi pitanja izmjenjivanja i izmjenjivanja tablica sa nazivima ulica i manjih tablica za kuće. G. Perkić se u tom pogledu obavjestio kod naših firmi, koje su već podvukle svoje gomile za nabavu tablica sa nazivima ulica. Za jedno načelnik će biti donesena konačna odluka, iz koje prava izvještavanja mjerodavnih i kratkoročnim razmakom vreme postaviti će se nove ulične tablice, a jednako će to biti učinjeno i za sve ulice. Na taj način konačno će stanovnici Siska moći znati u kojoj ulici — stanuju.

Draguljar I. ENGELSRATH
Fiume, Piazza Dante 5.
Najprikladniji darovi za Novu Godinu
Dragulji, zlata i srebra, satova i svih vrsti nakita.

KOROVA ZBOG SMRTI ITALJANSKE KRALJICE NA RIJEKI. Oni su u veći godne vladari na Rijeci obavijestili o smrti italijanske kraljice — kraljice, smjela je izdati naredjenje da se u mjestu, dnevno korova opusti, troška na pola korova. Zbog korova odlikovani su ovi par dana sve predbe, koje su bile izkazane.

Prešet riječke provincije primio je jačar predstavnika stranih država, koji su mu strasili svoje susreće.

DAROV I ZAHVALE. U ime najgradskih zedara na Sisku, koji su zahvaljujući Karmelitskoj Prvoj Hrv. Strojnoj podružnici su Siska.

S. K. ORIENT. Danas u 7.30 sati na večer sjednica upravno odbora na koji inadu svi odbornici radi važnih zaključaka čel.

U 8 sati najvećer inadu svoj igrački ovog kluba čel za vježdu koja se održava u prostorijama kluba (Kuća Slavica Krimajca).

FALSIKATOR HILJADARSKI UHAPSEN. Prema obavještenju koje inadu, zagrebačkog političara uhapšila je policija Meta Madunića, za kojim je prije nekoliko dana bila raspisana potjernica.

Meta Madunić, kao što smo javili boravio je za još jednim tipom, kojim Petron Caron iz Bratina u Novoj Gradiski, kamo su bili doputovali u cilju raspisivanja lažnih hiljadarki.

Što se pak tiče Petra Cara, on je svoj ukapovan, pa se za njega nastavlja vođenje traganja.

San tok istražje drži se u razumivijem razlogu u potpunosti tajnosti. Ipak sazna se toliko, da je novičnik stampana jedna jedna apas iz visokog aristo-kratskog mađarskog društva, koji inadu aristo-ukapovan uticaj na politički život Horthyjeve Mađarske.

MED. DENT.
D. BRUNO POLACCO
FIUME, PIAZZA VERDI 2
9-13 14-17
DENTAL RÖNTGEN Ltd. - TEL. 16-08

SKITNICE I AGENTI KOJI EZMAMLUJU NO-VAC. Ima tome već vase dana, kako su na Sisku odjednom otmavali neki tipovi, koji su izišli od radnje do radnje izmamljujući novce, izvlače srebra tobož pred izlaskom, koje se neapostoleno. Tako su u subotu podne dva vrlo sumnjiva tipa obilazili trgovcać radnje, tražeći novčane prinose.

Koliko smo obavijestili policiske vlasti shapale su te tipove, još one večeri.

Medjutim obavijesteno smo sinoc od jednog privrednika iz Tvorničke ulice, da tamo obilazje trgovacć radnje naka dva takodjer sumnjiva tipa. Što je najinteresantnije, oni su vršili shapavanje priloga za — italijanske invalide, kako su i sami govorili polaznjači još tom tekućem dokumente. O tome je obavijestila i policija, za koju nam nije poznato, dali je povelja traganje za tim ritimskim shapovaljima. Bit će medjutim vrlo malo vjerovatno, da ta divje skitnice opće prikupljaju prinose za italijanske invalide — jer bi to bilo nerazumlivo — već da su obilazje provukle koje treba slaviti onkraj brane.

KROGNA "BOSA"
Dnevno koncerti uz glazbu i pjevanje
Gospoje čuvani tenor
g. JOSIP VUŠIĆ

Iz lučkog poglavarstva.

KRETANJE BRODOVA U LUCI SUSAR DNE 3. I 4. JANUARA 1926. Dopolivši su par, "Sionas" u redovito brozi pruzi iz Gmala, par, "Spilte" u redovito pruzi iz Kotora, par, "Sionas" u redovito pruzi iz Patrasa; mot. jedr. "Sionas" iz Preša, jedr. "Marja Margerita" kret. pješaka iz Šila.

Otplovi su par, "Sionas" u redovito brozi pruzi za Kotor, mot. jedr. "Sionas" prazan za Rijeku jedr. "Marja Margerita" prazan za Šilo, jedr. "Milka" kret. jedr. za Lukovo Šuganje.

PAROBRODARSKA VIJESTI. Danas u 18 sati odlazi par, "Sionas" u redovito pruzi za Patras i litički luke: Tri, Šibenik, Split, Gmala, Kotor, Bar, Ulcinj, Drač, Valona, St. Ouaranta, Kef i Sia. Mau-ta. U 20 sati odlazi par, "Spilte" u redovito pruzi za Kotor litički luke: Frio, Šibenik, Trogir, Split, Makarska, Tprani, Korula, Gruž, Hercegovci, Tivat, Kamorani i Risan.

METEOROLOŠKE VIJESTI. Nebo djelomično saoblačeno, vjatar iz 1. kvadranta sa snagom 3, mor lagano ubizbano. Barometar 759 mm. Term. 10°C.

Trovanje octenom kiselinom.

U NOCI OD NEDELJE, STARICA MARIJA PAVEŠIĆ ISPILA JE VEJU KOLICINU OCTENE KISELINE U SAMOBULIČAKOJ NAMJERI — UZROCI SAMOBUBIŠTVA NISU POZNATI, ALI POSTOJE DVIJE VERZIJE. — ISTRAGA VLASTI — OBUKLUKA LEŠA.

U noći između subote i nedjelje nešto oko 2 sata iz kuća ukacani leže broj 86 u Strozmarjevoj ulici, u neposrednoj blizini Piramide, bili su dobroko zabudjeni domaćini, koji se odigrao na prvom spratu sa stana g. Matijevića. Za čas su silovani namali, da je u stano izvanje pokušaj samobubistva i to je dalo govoda razumljivim uzroci.

Samozubstvo u 62 godini. Na prvom spratu zafali su ukacani nešto oko 2 sata u noći, nešto prigrušeno ležanje koje je bilo popraćeno sa hroptanjem. To muklo ječenje dolazilo je iz sobe koja je pripadala Mariji Pavešić, starici od 62 godine inate majci leže, supruga g. Matijevića. Uzdužimeti time i naveli da je stanica pošlo, izdužimeti su počitali da vide šta se dogodilo. Otkriveni su u silovani zastali, kada su vidili tužan prizor, koji se pred njima prikazao. Na sobi ležala, obdužimeto veno krasnim kapima znoj, koji je predstavljala zgoljena i gotovo u besvijetnici, ležala je starica Matijević. Iz ustiju bila je pjena, čelo i usni stimo bio sav nabubrio, što se bio ošiti smak, na je starica sigla neki otrov. Susjeda je dovan liječnik g. Roman, koji stanuje tu u blizini, i on je izvršio pregled konstatovala, da je stanica ispijala jeva lučičastu octenu kiselinu, avajako u samobubilačkoj namjeri. Konstatovala teško stanje nesrećnice, da g. Roman naredilo je njen prevoz u riječku bolnicu. Stanje nesrećnice bilo je teško, da leđa je dovezena u riječku bolnicu, i porod toga što je gručana najhitnije pomoć, a porod sroga toga liječnici su konstatovali da Marija Pavešić je ostala na životu. Nekoliko sati kasnije, a nekoliko iznata, Marija Pavešić je umrla, na zadobivši svoj vijek, pa je stanica bilo anemogone i saznanj prave stranke, koji su nesrećnicu nagurali da obratana — pod stare dane sa životom.

Jucer prije godne izvrena je obdukcija, pa je inak prilikom konstatovala, da je Marija Pavešić ispijala jednu kolicinu octene kiseline. Kako je pak octena kiselinu vrlo jak otrov, to je i sinogovo djelovanje ne samo bilo brzo i strasno. Usta i cijeli želodni sistem prvotno je nagrušan od otrov.

Očajnički gest dušavno oboljele. Uzroci koji su nesrećnicu naveli da pod stare dane obratana na tako tešak i grozan način sa svojim životom, nisu dovoljno poznati. O tome kruže verzije, koje ćemo mi, po kromitarskoj dužnosti registrirati.

Po jednoj verziji, Pavešićka je ispijala octenu kiselinu u momentu, kada je nena dušavno oboljela bio prisiljena i kada ona sama nije — kako neki ni znala što čini. Neki izvjavljaju, da stanica nije bila potpuno dušavno oboljela i ako se tako nije dušavno stanje nije usoglo u svakidnevnom saobraćaju primijetiti. Ona sama po sebi, bila je tip melanholične i gotovo vječno tužne žene. Uoči II se to čula, da je verzija, da se ona inaj očajnički gest izvršen u stanju kada joj je um bio pomutnol.

Druga verzija govori o uzročima familijarne prirode, i kako morda i nema svoje osnova, to se usni ne bihjelimo.

Koliko smo pak upućeni, policiska je povelja istrage.

Epilog porodične drame u Dragi.

AKTER TUŽNE PORODIČNE DRAME U DRAGI IVAN VISKANIC, OSLEPIJE NA OBA OKA I TEŠKO DUŠEVNO OBOLIO, PA JE JUCER SMJESTEN U LUDNICU. — MAJKA MATILDA VISKANIC, NALAZI SE NA PUTU OZDRAVLJENJA I PULUJE JE U KUĆNU NEGU.

Strasna i porodična drama, koja se prije mjesec dana odigrala u Dragi, a o kojoj smo mi detaljno izvili, dobila je konačno svoj epilog. Taj epilog je nadevao tužan, stradan i u najvećoj mjeri grozan. On je takav kakav nisu predviđali liječnici, koji su — u prvom početku — tvrdili samo jedno, da će Viskanici sigurno pošli ozileći šoja je sam sobi zadao. Takav zaključak liječnici su povlačili od toga, što je priroda povreda bila vrlo teška i složna takva, da je medicina bilježila vrlo rijetko slučajeve slične. Mnogi upućuju hitnost, u čije se spremnosti ne može govoriti, izvjavljaju, da su slimi slučajevi nisu zabijeljeni ni za vrijeme prošlog vijeka.

šlog rata. Ali ako jesu, oni su oimovno povlašćeni smrt. Slobaj mladog nesrećnika Viskanića bio je lakav da su svi predviđali oimovnu smrt, što je već što su povredjeni nervi oimovni i cijeli nogaovni sistem, gdje se netak i zaustavio.

Kada je pak Viskanici polio gotovo pame tri ne-čijele teško buvjenog stanja, prišlo je sobi, liječnici su tada predviđali ono što se dogodilo jučer iznata. Oporavili se nena čime, Viskanici je gotovo lagano vid na čemo oko. Nekoliko dana zatim, on je u potpunosti izgubio vid i lipovog oka. Prije nekolič dana, nesrećnik je, po čete pokozivati znake duševnog porućenosti. To stanje pogoravalo se vrlo rapido, dok konačno jučer, iznata nije Viskanici teško dušavno oboljele. Stanica je odlučeno, da se prenese u ono najprtačnije odjeljenje, gdje boravce svoje posijedaje čete nesrećnici sa pomućenim umom. Viskanici je počeo u nastupu teškoj lutici šidati otrov i izgovarati riječi, koje su izazvale samilost. Nesto prije počete, nesrećnik mislilje prenesen je u jednu ćeliju za duševno teško oboljele.

Takav grozan epilog predviđali su neki liječnici i mi smo — naši će se čitaoći sjećati — objavlili prije nekolič petnaest dana. Još tada mi smo sa nena strano došli, da bi se kumane takde bilo šaliko bolja, da nesrećnik Viskanici vrene.

Aktera tužne porodične drame zasnala nije mogao zadesiti strasni udar, no što je ovaj. Ta vijest iznata je u malom krugu onih, koji su sačuž saznanji za nju, najbublje paljenje. Sret bi nena suzno značilo za nj svršetak mukom i samim tim preko jedne najgornje porodične tragedije, kakvu Primorje dugje ne pamti, a koji stanje ona sela što stoji nanašano u Draški kotli, oni su bila utrojena da se preko te utasne drame prekriže teška koplina zaboravi.

Ovakvo... ona će biti strasni memento. Svejedno kome ma kama ili sinovima.

Matiđa Viskanici — zdrava. Dok se sin, koji je opalio na majku tri revolverska metka nalazi u ludnici njegovoj majci mnogo je bolje. Operacije potpuno su uspele, i ona se nalazi van svake opasnosti po život. Čak stanje njenog zdravlja toliko je izrenolo na bolje, da je u stanju da se vrati kućno.

Matiđa Viskanici, majka nesrećnog Ivana odra- vit će. To bi bio epilog.

Islplacivanje štete u Kastavštini izvršeno.

Jucer je komisija za isplatu štete završila svoj rad u Kastvu. Islplacivanje je izvršeno avim licima, koji su na oštećeni imali pravo i koji su pravovremeno podnijeli svoje prijave.

Da bi se pak isplacivanje izvršilo, to je u Kastvu izvršeno oplate štete i licima koji su nastanjena u Drenovi. Oni pak, koji su bili sprječeni da pruce isplatu, lima će se to učiniti naknadno.

Škrih dana oštećen je komisija isplacivanja ošteće na Rijeci.

Učestovanje Primorja na izložbi u Pragu.

Centralni siskojni odbor za organizovanje velike izložbe u Pragu, koja se za državi povodom ovog godišnjice velikih siskojnih svadonosti, uputio je svojim putem Saveza Kupalača slet u kom izjavuje želju, da bi i naše Primorje bilo zastupano za izložbu sa predmetima iz oblasti Turistike i fenskih ruknih radova, koji će moći podati karakter cijelog Gornjeg Jadrana.

Prava obavještenja, o tom će se raspravljati skorij dana, pa ima izgleda, da i naše Primorje bude zastupano na velikoj izložbi bratske Čehoslovačke u Pragu.

Proslava 1000-godišnjice hrv. kralj. u Sv. Jakovu-Biljevići.

Pito nam u Sv. Jakovu Biljeviće. Dne 27. prosinca naše našo mjestance doživjelo je riječna slava. U jutro jece osvanula dana, bila je budnica sa pucanjem iz mitara. Kad je dan počeo da svije, vidjele su se po kucama i stijenama hrvatske zastave, to podizanje na dva, tri mjestima slavoluka sa gorškim cvijećem, jelom i borovima, na kojima su se vijale hrvatske trubozvane a u sredini hrvatski gub posut cvijećem i natpisom "Slava Tomislavu".

Već u pola osam sati počelo se skupljati narodno zareda iz mjesta i okolice pred spomenikom koji se nalazi u blizini župe crkve. U 9 sati se vidio sav narod izmjestu pred spomenikom, te sav odnudevjenio obilazku na riječku slavu i okružje okoliša. U pola deset sati bio je splojed mjestom za praznu tamburaški obora s'vadžice, koji je odlično svirao rane davorice. U pola jedanaest sati počela je svečana slavska bošja a i da nije bio bla-goslov hrv. zastave i spomenika, bio je obavio živ-glas iz Sv. Jelene večere. St. Kostrenčić. Iz toga okoliša se spomenik St. Abel rid. majstor, uz burni pozdrav naroda, sjedni i okoliše, te burnim pokli-čima "Slava Tomislavu, živo Kralj! Aleksandaru, živo hrv. narod, živo aproraz!"

Iza toga se polagano dizalo na stup spomenika hrvatske zastava uz svirku tambura i pjevanje "Lipe naše domovine" te pucanje mitara i pe-kljaka. Iza toga drinuo je kraljev govor iz usta iz Sv. Jelene St. Kostrenčić, a kojem je spomenio našu slavu i ljubav prema mjestu i domovini (pobjekanje državi) Iza toga je drinuo govor meštri uprovaljičje, župe Andre Vidua u kojem je spomenio odvjetni-čevstvo. Potom se odigrala ona divna pjesma u koju su pratinu tambura. "Oh Hrvati, gdje živite". Milina je bilo gledatišće onodviježenje i radost na licima svih prisutnih, a osobito djevojke i na-rodnih osimjara i bijelim dječurkama. Opet se for-mirala povokna mjestom te u 12 sati polja ukrvnu i zanomno otkrivala zahvalnicu "Tebe Bogu hvalimo. Iza toga su ulici narodu sav radostan zaigrao hrvatsko kolo sa pratinu tamburata, te polikonična živio i pješanjenje.

U 1 sat popodne bio je objed, gdje su se ponavli činovnici iz mjesta i iz okolice koji su se ondje nalazili. Poslije bilo je još govora i poklička te se plešalo do zora.

Ovim putem zahvaljujemo avima prisutnima i mjestu i okolice.

Invalidska lutrija.

Dubno sam dopinucio od "Udrženata ratnih inva-lidna u Novoj Gradiski, da je vrućete lutrije koje Udrženata ne će obaviti dne 1. siječnja 1926, već je isto odgodjeno na 5. TRAVNJA 1926 s razlog, što još nitaju raspisane dve srećke i što od svih povjerenika nije poznat obratna rad neraspodi-čenih srećaka.

Javlju mi je, da je donasana raspodjela bila uspešna i da će se na novo odredjeni 50. TRAVNJA 1926 obaviti vrućete.

Glavni sglodnici (suo, cilin, glasovir i spravača) soba je stvarni sglodnici širavi stroji, sreće za sje-meno, ure valjevi stojeja, kuhinjski namještaj, namlo za kukuruz, plug, šenka žulna ura, pribor za crnu akvu itd. nalaze se u spremniku državnog u Novoj Gradiski, pa se prema tome moglo vuetaviti i 1. siječnja 1926, ali ta je lutrija poduzeta u svrhu da se izgradi "Invalidski dom", pa je prema tome potrebno, da se proda svih 70.000 srećaka (svaka štoto 10 D), jer ako se boće sagraditi dom za toliko ratnih invalida, što ih dnevno na ulicama susrećemo bez ruku bez nože, bez očiju, itd, treba vuvagdi veći zgradna, a to je moguće jedino ta, da se sve srećke raspodjeli. Ove navode namieniti, te moći donasani prodavačima, a i oni koji su nepo-sredno kod mene srećke naručili i kupili — pa kad nam nakon donasanih zajedničkih trudom i ma-ro-ri i... supunim blizu uspešna, to im molim, da i dalje, od svojih prijatelja porade, da kod mene srećke, kojih — mogu reći — već namom mnogo, a kod ih nestane, onda im ne će moći ni naručiti udovoljiti.

Kupiti srećku dobro je u dvije strane: i pomoći izgradnji doma; 2. dobiti ljubav stvar.

S tim nastojimo, da preuzeta sa se zadaca što prije uspešnom kraju privredimo, pa na danasnji dan — želim svaku, koji su me kod lutrije pomogli "Sreću Novu godinu.

Dolnice, 1. siječnja 1926.

Matija Galparac, mušeni prijatelj i z. u m. ratni invalid.

KAVANA KONTINENTAL
DNEVNO
familijar koncert od 9-11, 1-12 noćno.
Kapelnik: A. GERVAIS.

Sportske vijesti.

SPORTSKA NEDELJA. Ima rezultata mjesne "Viktoria" na Rijeci, gdje je podlegla sa 1 : 4 tamonoj "Velocce" imao je mjesni prvak "Orion" za goste ija riječki klub, te iza što je "Orion" u prvom vremenu vodio sa 1 : 0; taj se rezultat u drugom poluvremenu tako izmjenio, da je na kraju utaćime gub stajala neokrivanim rezultatom od 2 : 2 sa "Velocce".

"Gloria" je na vlastitom igralištu imala za gosta F. C. "Montalona" koje je u prvomvremenu utaćime pobijedila sa rezultatom od 4 : 0, svi su gova-rijali pač u I. poluvremenu.

"Olimpij" je nastupio u Gorici u prvemvru pod-legla sa 1 : 4 tamonoj momčadi "Pro Gorici".

U Zagrebu je momčad "Zelencima" sa 5 : 1 tu-čika radnišću reprezentacije, a u Beogradu je H. S. K. u prvomvremenu utaćime tukao sa 3 : 2 "Sokol".

U Pragu je "Slovana" sa 6 : 4 pobijedio tamonoj "Vrsovice", a u Beča Jlačkovi Sportsklub sa 2 : 2, Floridordt : Hertha 4 : 4. Praska "Slavia" u Parizu sa 9 : 1 tamonoj reprezentacije, D. F. C. u Zürichu sa 6 : 1, F. C. Zürich a Bečki "Semmering" u Bernu sa 2 : 0, F. C. Bern.

TKO OGLAŠUJE, TAJ NAPREDUJE!

Projekt zakona o ribolovu.

(Nastavak 2.)

Ostata će se odrediti na osnovi prosječne godiš-nje zalupine za poslednjih deset godina, računaju-jući osteta kao kapital koji bi po 5% godišnje iz-nomno tu prosječnu zalupinu. Ako zalupina u toku poslednjih godina nije izdavao pod zalup, određuje se iznos ove zalupine prema ovisnom dođacima o običajnom godišnjem od izlaskih ili silnih riba-lova za poslednjih 10 godina.

Čl. 21.
Drava zadržava pravo da u privatnim vodama može eksploatirati pravo ribolova ako Generalna Direkcija za ribarstvo ne će to za potrebu ili ko-rišeno naći za racionalno ribarstvo. Takva se eks-ploracija ima izvršiti na način predviđen u čl. 20.

Čl. 22.
Ako na hataru optine postoj lokalna pri-vatna ribolovna prava na javnoj vodi, a država ne želi koristiti se ovdješim čl. 19, čel i optina može zadržati eksploatirajućega prava u svrhu koriste, pa način propisan u čl. 20 ovog zakona. Prihodi od takvog ribolova pripisuje optini u smislu čl. 21. ovog zakona. Ostata za eksploatirajućega amonitiracije se iz godišnje zalupine te vode na način koji će odrediti ribarski inspektorat.

Čl. 23.
U jarkovima, prekopima, isavovima i kanalima za određene vode, pravo ribolova pripada vodnoj, koju te pravo ina u glavnoj vodi od kojih prozla-ze imenovane sprovodne vode.

Čl. 24.
U javnim vodama koje dolaze od poplave, pravo ribolova za vreme dok traje poplava pripada vla-snicima, čija su zemljišta tom vodom poplavljena. Ali ih vlasnici ne smeju nikakvim preopretnim sredstvima prečiti, da riba sa takvih poplavljanih zemljišta može prolaziti u okolne vode vlasnika trajnih ribolovnih prava.

Čl. 25.
Ribolovna prava, kao i njihovi vlasnici, imaju se uneti u narodni ribolovni popis (katastar) koji će sastaviti i voditi Generalna Direkcija za Ri-barstvo i propisati kakav on treba da bude.

Optinske Uprave dužne su da u roku od godine dana od dana nastanka a život ovih voda, pod-nesu Generalnoj Direkciji za Ribarstvo karta o svojim ribolovnim pravima, tako i o pravima pri-vatnih posjednika u stari doterane optine, potreb-ne podatke koje će bilježiti određiti Generalna Di-rekcija za Ribarstvo.

II. Vrijenje ribolovnog prava.

Čl. 26.
Drava izlovačava ribolov u vodama nanašeni-ma u čl. 18. ovog zakona na ovaj način:

1. Eksploatirajući pojedinih ribolova u vlastitoj reži ili kao ulovnik u privatnim ribarskim preduzećima sa tim vodama.

2. Izdavanje pojedinih ribolovnih mesta i pro-stora pod zakup od 5—25 godina, i to samo po-duznicima Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca bez obzeta države u dobiti ili sa ovim utjecem.

3. Davanjem na upotrebu, za određeno vreme, stvornim licima ili ribarskim zajednicama ili zajedni-čima, a pod što takvim uslovima, pojedinih voda u cilju podizanja vještačkih i poluvještačkih rib-nika i plodštata.

4. Na slobodnom t. i nerezerviranim, nezalu-pljenim i nezadržanim ribolovnim mjestima i pro-torijama u većim ribolovnim vodama, a po nalazima Generalne Direkcije za Ribarstvo, dopuštaje se ribolov privatnim licima koja će to pravo na jednu ribarsku godinu sticati kupovinom državne ri-barske karte za tu godinu. Ribarska godina računa se od 1. jula teknuće do 31. jula iduće godine sa-činjeno.

Čl. 27.
Ako Generalna Direkcija za Ribarstvo nađe da je prema načelima racionalnog ribarstva potrebno i kornato, da se više ribolovnih voda ili delova

odne iste vode u kojima ribolovna prava pripa-đaju raznim vlasnicima, iskorišćavaju zajednički, sporazumno kao jedna savodna jedinica. Direkcija će propisati da se takva kompleta voda iskorišćava na jedan ili drugi od dva dva načina:

1. Ili da vlasnici ribolovnih prava u nastavnim vodama takvog kompleksa odrede u jednu Ribar-sku Zadrugu ili Zajednicu predviđenu čl. 36. ovog zakona.

2. Ili da smatraju takav kompleks voda kao je-dnu samostalnu ribolovnu jedinicu (revir) izdaje ga pod zakup u korist vlasnika ribolovnih prava u nastavnim vodama takvog kompleksa. Dobitima voda od zakupa jednog revira podokle se među je vlasnike razmerno proporcijama njihovih voda i vrednosti ovih za celovisno ribarstvo u dotič-nom reviru.

Reviri se ne smeju deliti bez odobrenja nadlež- ne ribarske vlasti.

Čl. 28.
Način iskorišćavanja ribolova u vodama ozna-čenim u čl. 21. ovog zakona određuje nadležni ri-barski inspektorat.

Izvoštavanje ribarskih revira (čl. 27. tač. 2.) vrši se izdavanjem pod zakup. Rok zakupa je naj-manje šest godina. Izdavanje pod zakup vrši nad-ležni ribarski inspektorat putem javne usmene i pismene licitacije.

Firšike na vodi ne mogu uzeti u obzir u licitaciji. Ako se zalupine ne bi držao popisa zalupnog ugovora ili ne bi racionalno ribarstvo u zakupljenom reviru, ribarski inspektorat će rasplati ugovor i raspisati novu licitaciju za istu dotadašnjeg za-kupca, koji više ne može snimati uobezbela na licitaciji.

Zakupac može izdati zakupljeni revir u podza-kup samo u celovisnom ukupovom prostoru i za celovisno ostatak zakupljene vode i samo sa odobrenjem nadležne ribarske vlasti.

Čl. 29.
Svaki, koji lovi ribu, bilo u javnim ili privatnim ribolovnim vodama, dužan je imati i na zahtev nadležnih organa pokazivati državnu ribarstvu kao dokaz da je ovlašten na određeno me-stu ili prostoru ribi loviti.

Od tog se izuzimaju samo vlasnici i ovlaštenci vještačkih ribnika ili ribolova u ovina.

JEFTIN UZITAK
za Vas jesti gorito sa „Elsa sapunima“! Poznavaoci kažu: Fellerovi Elsa-sapuni od svega dobre su po najbolji Ovi sapuni zdravlja i ljepote nisu samo

toaletni sapuni ugodna mirisa i jake pjene nego imaju u sebi još i medicinski prokretane i dobro dejstvujuće sastojke, kojima su dakle protiv pjege, lišajeva i različitih nečistoća kože. — Oni čine

put čišću, nježnu i otpornu protiv utjecaja vode i studena vazduha. — Imaju pet vrsta Elsa-sapuna: Elsa-sapun od bijanovog mlijeka, Elsa-sapun glicerinski, Elsa-sapun boraksov, Elsa-katranški ili

šampon-sapun, Elsa-sapun za brijanje. Za pokus 5 komada Elsa-sapuna već zajedno sa pakovanjem i poštarinom za 52 Din, uz pošlat novac unapred. Uz doplatu za 10 Din više (za poštarinu).

Naručite upravitelji: Apotekara Eugenu V. Felleru u Donjoj Stubici, Centrala 140, Hrvatska br. 93/III. Pojedine boce Elsašuda po Din 10.— u apotekama i rodnim trgovinama.

„JASEN“ - najbolje, najjeftinije pokućstvo - Sušak, Lujzinska cesta (Ispod željezničkog mosta).

MALI OGLASNIK
Stoji 1. Za namještena i nejamne do 20 riječi Din 6.— 2. Svi ostali oglasi do 20 riječi Din 8.— 3. Kad oglas prelazi 20 riječi računa se za svaki 1—5 riječi Din 2.— 4. Za adresu u upravi ili pismene ponude preko uprave Din 3.— Adrese se telefonski ne šalju, a poštom samo onda ako se poštom maže za poštarinu.
MODNO - MANUFAKTURNA TRGOVINA kod „Panna“ (u Al Pavona), Rijeka, Corso 3, Via Garibaldi 4. Preporuča bogati izbor svakovrsnih čarapa, rukavica, ovratnika, krovata, rublja, svile, cokoljastih peljor sa krojača i krojačice itd.
KAVANA I GOSTIONA namještenje se u lijepom letovalistu i kupalištu u blizini luke u Novom. Pošilje: Anton Piškulić, Novi. 2004-L-6

Tužnim sreom javljamo ostaloj rodbini, prijateljima i znancima žalosnu vijest, da je naša nezaboravna majka
Franica Pavešić rod. Perović
u 73. godini života u nedjelju 3. o. mj. u 3 sata ujutro naglo preminula.
Sprovod mile pokojnice obaviti će se u utorak, dne 5. o. mj. u 3 sata popodne iz mrtvačnice na trpatsko groblje.
Sušak, 4. januara 1926.
V.19 OŽALOŠČENA DJECA.

OBJAVA.
Častim se ovlime javiti cij. građanstvu grada Bakra, Sušaka, Čitavog Primorja i prolaznim putnicima, kao i gostima za ljetovanje, da sam preuzeo kavanu, restauraciju i soratište
HOTEL „JADRAN“
U BAKRU,
te da sam započeo sa preuredjenjem i modernom adaptacijom svih prostora hotela, kavana i restauracije tako, da će biti uveđen najbolji komfor, uzorna čistoća, potpuni komfor, na opće zadovoljstvo cij. gostiju.
Kuhinja će se voditi pod mojim ličnim nadzorom tako, da će se udovoljiti zahtjevima gostiju svih državljana.
Proklesno domaće i sfrano vino, kao i svih ostalih vrsti pica.
Podvornu brzu i tačno! Gijene najviše!
Za što peći poseti i susretljivošću preporuča se:
Marijan Tadejević
suvršilstar.
V.18

„Jedinstvena prilika!“
M. BARUCH
FIUME: „Calle del Tempio 3.“
VELIKI IZBOR SVAKOVRSNIH CIPELA od Lit. 30.— nadalje.
N.153

Zanimivo!!
Nastavlja se sa likvidacijom radi obustave poslovanja.
Alla Città di Milano
FIUME, Corso Vittorio Emanuele III, No 6.
Svih mogućih artikla, draperija, vunene robe, baršuna, svile, pamučne robe — a počamši od danas
Velika rasprodaja
čitave zalhe uz cijenu koštanj, pa se na taj način pruža svakome najljepša zgod, da se obkribi sa mnogo robe, za malo para.
Uz prigodne cijene:
M. 3^{oo} teškog veloura za samh . . . 36 Lira
M. 3^{oo} „Fantasia“, čisti pamuk, samh . . . 51 „
M. 4^{oo} „Pettinata fantasia“ samh . . . 67 „
Neuverovatno, ali istinito.
P.17

Dobre i jake cipele.
Zbog prevelike zalhe robe rasprodaje se uz vanredno snižene cijene.
Cipele za djecu L 10, 15, 25, 30 i 39;
Cipele za rad, jake L 30, 35, 40, 46 i 48;
Cipele luksuzne L 40, 55, 65, 76, i 85;
Cipele su sve od garantirane kače, pogledajte bez obzora na kupuju.
CALZOLERIA ECONOMICA
Fiume, Via G. Simoetti No. 14 (ex Piazza del Latte)

Cement Portland
Spitt, d. d.
Prvorazredni. Najjeftiniji.
Izvanredno niske cijene.
Jedina preprodaja za Sušak i okolicu:
„Ferrobeton“
gradjevno poduzeće d. d., Sušak.
V.16

PRVORAZREDNA TVORNICA KRZNA
LUIGI GHERARDI, FIUME
Via Raffaelo Sanzio N. 18 I. kat (Corso)
Bojadilaona. Čuvaona. Popravljajona.
Primaju se svakovrsne narudžbe zasjecajuće u struku.
Kože u prirodnom stanju. Tvorničke cijene.
Govori se francuski Govori se hrvatski. Govori se njemački.
P.63

ŠIVAČI STROJEVI
STROJEVI ZA VEZENJE
Pravog njemačkog porijela.
Rezervnih dijelova, igala itd.
Pogodno plaćanje na rate.
Berner
FIUME, Via G. Parini 14.

Tvrtka utemeljena 1874. godine.
VICENZO TAGINI
FIUME, - Corso VIII, Em. 4, - RIJEKA
Najbogatiji izbor uz najniže cijene svih vrsti krzna, predmeta od kože, košobrana itd.
Začlanite se u „Jugoslav. Maticu“.

Società Bloccista Italiana - Vasco Pini
FIUME - VIA MAMELI 6. (ex via Fosso) - RIJEKA
Najveći izbor konfekcija.
Kaputi doublefaces, tipa reklam Lit. 120.—
Veliki i bogati izbor stranih i nacionalnih strofova za odijela po mjeri.
Vlastita krojačnica. Cijene apsolutne konkurencije.
Veliki izbor košulja, kravata, naravnica i čarapa. N.156

„AL RISORGIMENTO“
FIUME, - Calle Cà D' Oro 4. (Na uglu Calle Casapini) - RIJEKA
Takovo ime nosi dućan, kog mora da pozna svatko, čija je želja da uštedi novac, i to zato, jer je to jedina trgovina, koja prodaje svoje artikla po najnižim cijenama tržišta.
Bogati izbor u golf-vimi, princeesse-vuse i svile, plietene robe, čarapa, muških košulja, kišnih kabanica i t. d.
Usporedite u izlogu izložene artikle sa cijenama.
FIUME Calle Cà D' Oro 4. „AL' RISORGIMENTO“ RIJEKA Calle Cà D' Oro 4.

Prva Hrvatska Štedionica
Podružnica: SUŠAK, Jelačićev trg.
u ZAGREBU.
Pričuve: Din 55.000.000
Ulošaj preko Din 800.000.000
Dionička glavnoia Din 75.000.000
Podružnica: RIJEKA, Corso V. E. 26.
Podružnice: Beograd, Bjeovar, Brod na Savi, Crljevenka, Celje, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Dubrovnik, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Krajevka Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, Njivo Graditka, Novosad, Opatov, Osijek g. gr., Požeza, Senj, Sisaak, Skoplje, Split, Sv. Ivan Zelina, Subotica, Varaždin, Vel. Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zemun, Zagreb, Ilca br. 117a, Vlaška ulica br. 86.
Ispostave: Osijek d. g.
Mjenjaonica: Zagreb, Ilca br. 5.
Najkulantniji:
Prima: aloške na knjižice i tekući račun. Eskomptna mjenice i devize.
Prima: na inkaso tu- i inozemne mjenice.
Izdaje: 4% „zaloznice i 4% „komunalne obveznice, koje imaju oprost od poreza, pupularna i garnost i jamčevnu sposobnost.
Kupuje i prodaje: valute i devize.
Izdaje: čekove i kreditna pisma obavlja isplate na temelju akreditiva na sva tu- i inozemna mjesta.
Podjeljuje: hipotekarne zajmove na kuće na nekretnine.
Obavlja: burzovne naloge savjesno i kolantno.
Posreduje: kod predoznaka zemstvo.